

*Засновники* Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади (СІАЗ). *Заснований у 2003 році. Виходить двічі на тиждень.*  
*Головний редактор* О. Онищенко, академік НАН України. *Редакційна колегія* В. Горвий (заступник головного редактора, науковий керівник проекту), Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна. *Бюлетень підготували* В. Бондаренко, С. Горова, Н. Тарасенко. *Адреса редакції:* НБУВ, пр-т 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна. Тел. (044)524-25-48, (044)525-61-03. E-mail: [siaz@pochta.ru](mailto:siaz@pochta.ru), [www.nbuv.gov.ua/siaz.html](http://www.nbuv.gov.ua/siaz.html). Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 3 серпня 2001 р.

---

**Передрук матеріалів дозволяється лише  
після погодження з СІАЗ: [siaz@pochta.ru](mailto:siaz@pochta.ru)**

# РЕЗОНАНС

/Бюлетень матеріалів, підготовлених на базі аналізу  
оперативної інформації електронних видань/

**№ 19  
(16 березня 2010 р.)**

## **ЗМІСТ:**

У ЦЕНТРІ УВАГИ .....	2
АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС.....	2
АКТУАЛЬНА ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЯ .....	16
ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА .....	19
ВИКОНАВЧА ВЛАДА .....	25
ПОЛІТИКА .....	32
ЕКОНОМІКА.....	35

**КИЇВ 2010**

## У ЦЕНТРИ УВАГИ

### Президент України провів зустріч із Прем'єр-міністром

Під час зустрічі глави держави з Прем'єр-міністром М. Азаровим, яка проходила в Адміністрації Президента, В. Янукович дав уряду 30 днів для того, щоб у країні був бюджет.

Соціальні виплати – це невідкладна справа, яка має бути відображена в бюджеті, наголосив глава держави.

Президент України також обговорив з керівником уряду термінові заходи, які вживаються на виконання Указу про запобігання можливим затопленням територій. «Тепер, коли ще мороз надворі, ми повинні зробити все для допомоги людям під час повеней, яких, згідно з прогнозами, не вдасться уникнути в кількох регіонах», – сказав В. Янукович.

Прем'єр-міністр поінформував Президента про перші результати внутрішнього аудиту – про стан справ у Державному казначействі, Пенсійному фонді. В. Янукович дав доручення про підготовку до міжнародного аудиту стану справ у країні.

Президент отримав запевнення від керівника уряду, що зарплати і пенсії бюджетникам будуть виплачені вчасно і в повному обсязі.

На зустрічі йшлося про допомогу, яку держава повинна надати селянам під час весняно-польових робіт. Зокрема, Президент наголосив на важливості надання фермерам дешевих кредитів (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2010. – 16.03*).

## АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Н. Тарасенко, мол. наук. співроб.

### Чи загрожує Україні повінь? Прогнози екологів та експертів

Вже не перший місяць в Україні нагнітаються тривожні настрої з приводу можливої весняної повені. Здебільшого, інформація про це походить від громадських природоохоронних та екологічних організацій і тиражується українськими ЗМІ. «Слід очікувати найбільшого за останні десять років паводку», – стверджують вони, посилаючись на дані Гідрометцентру, відповідно до яких сніжні запаси в деяких регіонах країни перевищують норму, а снігу ще може додатися. Аномальна зима призвела до того, що на зміну потужним снігопадам

прийшли 30-градусні морози. Якщо стрімко почне теплішати – чекай паводка. Турбує й те, що сніжний покрив у столичній області товстіший, ніж у попередні роки.

Утім, Гідрометцентр України не бачить підстав для паніки. Весняне водопілля – це сезонне явище, яке спостерігається в Україні щороку. Його інтенсивність і тривалість залежить від багатьох природних чинників: товщини снігового покриву, його щільності, глибини промерзання і зволоження ґрунту, проходження льодоходу на річках, зростання середньодобової температури повітря, швидкості танення снігу тощо. Лише поєднання всіх цих чинників може спровокувати появу великого водопілля, однак говорити про виникнення нинішньої весни високої води на значній території України не доводиться – для цього немає вагомих природних підстав, стверджують у Гідрометцентрі України.

Весняне водопілля в більшості басейнів річок України буде близьким до норми і лише на деяких річках – вищим за норму. Таку думку на прес-конференції «Про підготовку до пропуску весняного водопілля та паводків на річках України», висловив начальник Українського гідрометцентру М. Кульбіда. Коментуючи повідомлення ЗМІ про те, що повинь в Україні навесні 2010 р. може бути однією з найсильніших за останні 10 років, він відзначив, що на сьогодні немає об'єктивних підстав розраховувати на надзвичайно високе водопілля. «Дійсно, гідрометеорологічна ситуація може змінитися, але вона не може змінитися настільки кардинально, щоб спричинити щось надзвичайне, оскільки ті чинники, які формують весняне водопілля, на сьогоднішній день не є дуже високими», – вважає М. Кульбіда. Він пояснив, що весняне водопілля – одна з природних фаз будь-якої річки, що спостерігається в Україні щороку. «Слід розуміти, що воно не виникає відразу, а формується в результаті поєднання багатьох чинників. І ці чинники – це не обов'язково сніг і не обов'язково запаси води в снігу, вони не є абсолютно визначальними. Крім цих чинників, є глибина промерзання ґрунту, яка дуже важлива, оскільки, якщо вона мала, дуже багато води йде на поповнення ґрунтової вологи, і таким чином стік в річки зменшується. Дуже важливим чинником є зволоження ґрунту восени – наприклад, минулої осені ми увійшли в зиму з дуже слабким забезпеченням вологою метрового шару ґрунту, і це дає підстави сподіватися, що значна частина вологи піде на поповнення вологості ґрунту. Значною мірою впливає і товщина льоду на річках і водосховищах, оскільки при льодоході це створює додаткові затори, які спричиняють різкі коливання рівня води і хай локальні, але все ж таки негативні наслідки», – розповів керівник Укргідрометцентру. За його словами, у період сніготанення дуже важливим є інтенсивність наростання тепла і опади, які випадатимуть у той період. Ці чинники формують у цілому весняне водопілля.

За словами М. Кульбіди, в Україні дійсно сніговий покрив достатньо високий, його висота становить від 10 до 40 см, а запаси води в снігу – від 40 до 60 мм, і лише в басейні Десни і Південного Бугу – до 80 мм. «Це близько норми, лише в басейні Бугу та Десни – дещо вище норми. Товщина льоду на водних об'єктах

України становить від 15 до 40 см, на Київському та Канівському водосховищах вона сягає 45 см, що є достатньо значним показником, і такий льодовий покрив може при інтенсивному льодоході спричинити певні проблеми». Крім того, він додав, що не можна виключати часткового підтоплення понижених територій у прирічкових населених пунктах – це стосуватиметься рівнинних річок України і в першу чергу Поліського регіону. Фахівець додав, що для формування дуже високого весняного водопілля з значними негативними наслідками всі ці чинники повинні одночасно мати критичні або найбільші значення. «На сьогодні такого поєднання чинників в Україні немає», – підкреслив М. Кульбіда.

Начальник відділу гідрологічних прогнозів Українського гідрометцентру В. Бойко під час прес-конференції розповіла, що кожні п'ять днів відділ отримує дані ручних вимірів запасів води в сніговому покриві, які під час танення впливають на підвищення рівня води в річках.

Синоптик застерегла, що в період весняного сніготанення очікуються досить складні гідрометеорологічні умови. В. Бойко зауважила, що запаси води продовжують зростати по всій території України. За останніми даними, вони становлять 2–2,5 норми для цієї дати. Представниця Гідрометцентру сказала, що навіть при повільному таненні «ми очікуємо формування весняного водопілля, близького до норми та вищого за норму». Разом з тим вона зазначила, що навіть близьке до норми водопілля вже несе досить негативні загрози, – перш за все, щодо затоплення річкових заплавл.

В. Бойко також зазначила, що цього року матимуть місце складні умови на більшості річок України, пов'язані з пропуском льодоходу. За її словами, винятком можуть бути річки півдня і південного сходу України. В. Бойко розповіла, що лід цього року не потужний, але він має складну структуру: на ньому лежить сніг, який також почне танути. Вона застерегла, що льодохід несе загрози для споруд, які розташовані в руслі річки. За її словами, загрози матимуть місце в разі утворення так званих заторів льоду, які супроводжуються різкими підйомами рівня води. Наразі гідрологи спостерігають такі процеси у верхів'ях Дністровського, Кременчуцького, Дніпровського водосховищ.

Представники Гідрометцентру прогнозують значні підйоми рівня води в річках, які можуть призвести до досягнення позначок підтоплення в цілому ряді областей. Пік водопілля цієї весни очікується на початку квітня – коли розтане сніг у Росії та Білорусі, звідки беруть початок наші річки. Так, складні умови проходження весняного водопілля матимуть місце в басейні річки Прип'ять – Рівненська, Волинська, частково Житомирська області, басейні річки Сіверський Донець – Харківська, Луганська, Донецька області, басейні річки Інгулець – Кіровоградська, Дніпропетровська і Миколаївська області та частково на річках Приазов'я – Запорізька, Донецька області.

Щодо Дніпровського каскаду, на якому міститься шість великих гідроелектростанцій і який пропускатиме всю ту воду, яка надходитиме не тільки з Прип'яті і території України, а й з Білорусі та Росії, В. Бойко повідомила, що з

метою оцінки можливих масштабів водопілля буде проведено спеціальну міжвідомчу нараду. На ній буде розроблено відповідний режим пропуску води Дніпровським каскадом, з одного боку, щоб не завдати шкоди, з іншого – максимально задовольнити потреби користувачів води.

В. Бойко спростувала повідомлення в ЗМІ про «нечувану повінь в Україні». Разом з тим, синоптик наголосила, що навіть у разі, якщо «снігу не додасться і він почне повільно танути, то все одно в місті Києві ми матимемо водопілля, найбільше за останні п'ять років». Гідрометеорологічні умови в столиці буде ускладнювати також танення накопиченого снігу, який не вивозиться.

Утім, В. Бойко заспокоїла, що очікуваний вищий за середній багаторічний рівень води не несе загрози житловим масивам. М. Кульбіда додав, що вода в Дніпрі підвищиться не більше ніж на 2,5–3 м вище сьогоднішнього рівня, який становить 450–500 м. За його словами, максимальний підйом рівня води буде спостерігатися в третій декаді квітня.

За словами В. Бойко, підтоплення можливі в дачних масивах районів Осокорки та Позняки. Також синоптик зауважила, що вода буде переливатися через лівобережну дамбу, рух по якій у квітні буде обмежено. За її словами, можливі також підтоплення в районі Бортничів, Вишеньок, Гнідина, а також на правому березі в районі старої забудови.

М. Кульбіда зазначив, що в зону найбільшого ризику потрапляють споруди і будівлі, які побудовані на заплавах територіях. Зокрема, мова йшла про масив Конча-Заспа, де забудовані заплави навіть перед дамбою. За словами начальника Українського гідрометцентру, відсутність в Україні реєстру споруд, які розташовані на заплавах, є істотною проблемою. «Інтенсивна забудова, несанкціоноване, необґрунтоване перепланування заплави, виїмка ґрунту змінює морфологічні умови заплави і може призводити до негативних наслідків», – доповнила його В. Бойко. Вона також зауважила, що територія місцевості Конча-Заспа на околиці Києва недоступна для фахівців Гідрометцентру, тому стосовно її гідрологічного стану важко щось сказати. Але, з огляду на те, що це наміті території, вони в першу чергу підпадають ризику підтоплення, вважає синоптик.

Більш тривожні прогнози щодо загрози підтоплення Києва лунають з боку екологів. За словами директора Українського НДІ водногосподарсько-екологічних проблем А. Яцика, «до Києва водні ресурси Дніпра формуються на території шести областей Росії та шести областей Білорусі. Снігу на цих територіях достатньо для паводку, вищого за середній. Якщо нормальний рівень води на Київській ГЕС – 91,5 м, то при 1 % паводка – а такий, до речі, буває раз на сто років, – вона підніметься до 98 м», – говорить депутат Київради В. Бондаренко. За його словами, на сьогодні фахівці, зокрема Київської ГЕС, прогнозують повінь на рівні 1970 р. До такої ситуації призвели неприбраний сніг у місті, а також надлишок води в дощових каналізаціях. В. Бондаренко відзначив, що мер Києва виділив на розчищення міста від снігу 16 млн грн, проте поліпшення стану справ не помітно, райони не отримують необхідного фінансування для виправлення

ситуації. «Міська влада показала нездатність навести порядок у місті», – сказав В. Бондаренко.

«Якщо в Києві рівень води підніметься до 5–6 м, постраждають усі низини по його річищу: Черкаська, Дніпропетровська, Запорізька області, але особливо – Херсонська. Адже там немає дамби. Розлив може бути від 1 до 10 км», – заявляє голова Української екоасоціації «Зелений світ» Ю. Самойленко.

Національний екологічний центр України (НЕЦУ) відзначає, що велика повінь на Дніпрі відбувається, у середньому, кожні 30 років. Це стається, коли паводкові води наповнюють одночасно русла Дніпра, Прип'яті та Десни. Остання така повінь була в 1979 р. У піковий момент проходження Дніпром паводку за одиницю часу Дніпром проходило в 30 разів більше води, ніж сьогодні; рівень води піднявся на 7 м.

Вже тоді частина Києва, і зокрема Поділ, була затоплена. З того часу збудована більша частина лівого берега міста, розбудовані основні житлові масиви Троєщина, Позняки, Осокорки і Оболонь, які розташовані в заплаві Дніпра. Крім того, починаючи з 2001 р., на заплавах земель у південній частині Жукового острова, у зоні «Конча-Заспи» розпочалась елітна котеджна забудова. Аналогічна забудова розпочата і з протилежного берега Дніпра – біля сіл Вишеньки і Гнідин.

Всі такі забудови здійснюються з попереднім гідронамивом, тобто з підняттям рівня ділянок. Середня висота намивів – 6–8 м. Загальна площа намитих ділянок до цього часу вже наближається до 1000 га. На ділянці між с. Козин і с. Гнідин, завдяки гідронамивним ділянкам, заплава Дніпра звужена максимально і лишається тільки власне русло річки (750 м). Таким чином, у цій частині простір для проходження паводкових вод звужений вдесьтеро.

Важливо підкреслити, що ця ділянка розташована безпосередньо в зоні південної межі Києва. Таким чином, у разі різкого збільшення води в Дніпрі, вона не зможе швидко проходити через звужену гідронамивом ділянку заплави.

Через це відбудеться різке підняття рівня води. Саме в межах м. Києва вода може піднятися до 8 м – мінімуму, потрібного для того, щоб паводок «перелився» через намивні ділянки.

Що стосується безпеки Києва, то існують хибні уявлення про роль греблі Київської ГЕС. Ця гідротехнічна споруда не створена для стримування паводкових вод і, у разі підняття рівня води у водосховищі, з'явиться загроза прориву і розмиву греблі, що може спричинити порушення «пасток радіоактивного мулу», які з 1986 р. сховані на дні водосховища. Тому вода неминуче буде скидатись через шлюзи ГЕС. Адже пошкодження «пасток» і пересування в місто радіоактивного мулу зможе стати значно суттєвішою катастрофою, ніж паводок. Починаючи з 2005 р., Національний екологічний центр України (НЕЦУ) попереджає про можливість такої загрози. Проте практично половина всіх гідронамивних ділянок створені вже після 2005 р., причому намив триває і досі.

Не слід також забувати, що Київське водосховище приймає стоки Прип'яті, яка знаходиться вище за течією Дніпра і у свідомості людей міцно пов'язана з Чорнобильською аварією. Правда, еменесники стверджують: «Усе, що було небезпечного в Прип'яті, з неї вже витекло», а метеорологи очікують, що повінь у Прип'яті пройде в межах норми. Але вони ж і припускають можливість зміни ситуації.

Тим часом твердження про аварійність дамби Київської ГЕС неодноразово категорично спростовували представники Укргідроенерго, посилаючись на те, що споруди ГЕС розраховані на столітню експлуатацію, а можуть витримати й 200 років. Чинovníки стверджують, що і сама ГЕС, і дамба перебувають під контролем, тут встановлено систему збору інформації про стан дамби, ґрунтових вод, а фахівці регулярно перевіряють стан усіх тутешніх споруд.

Згідно з моделлю можливого паводку, розробленою в НЕЦУ, у разі підняття рівня води в Києві на 8–10 м, близько 25 % міста буде підтоплено. Зокрема, це стосується частини Дніпровського району, Троєщини, Оболоні, мікрорайонів Осокорки, Позняки, Чапаєвка, Корчувате та всіх придніпровських дачних масивів. У зону можливого підтоплення потрапляє мінімум одна з гілок метрополітену. Практики реабілітації їх після затоплення в Україні немає. Затопленими виявляться і більшість комунікацій, які у нас класично розміщують під землею. Крім того, паводкові води приносять велику кількість піску і мулу. Варто нагадати, що кожен з дніпровських островів у минулому був намитий одним з потужних паводків.

Проте найбільшою проблемою лишається розміщення в заплаві Бортницької станції аерації, ймовірність підтоплення якої цієї весни є як ніколи високою. Це призведе до потрапляння відходів столичної каналізації у Дніпро, який є джерелом питної води для багатьох великих міст, розміщених нижче по течії від Києва. Підстави розраховувати на швидке очищення річки від забруднення немає, бо в акваторії водосховищ дніпровського каскаду течія майже відсутня, тому забруднення лишатиметься в річці ще довго.

На станції наполягають на терміновому виділенні грошей, щоб укріпити дамбу. Від екологічної катастрофи можуть врятувати 150 млн грн для проведення часткового ремонту станції, щоб вона дотягнула до літа. Однак через відсутність бюджету Києва на цей рік поки що цих коштів немає.

«Головна причина можливого підтоплення Києва – гідронамивні ділянки і збудовані на них “елітні” маєтки, – говорить заступник голови НЕЦУ О. Василюк. – Робити будь-які протипаводкові заходи сенсу немає, тому що будь-які перешкоди для повені в даній ситуації лише сприятимуть різкому підняттю рівня води в місті». Природоохоронці впевнені, що загроза затоплення Києва лишатиметься аж допоки гідронамивні ділянки в «Конча-Заспі» і на Жуковому острові не будуть знесені.

Водночас Головне управління МНС у Києві виключає можливість великої повені на весні, однак застерігає, що може бути частково затоплена прируслова

територія Дніпра. При цьому в головному управлінні наголосили, що панікувати немає підстав, оскільки вже зараз проводиться робота стосовно підготовки до пропуску весняної повені.

За словами начальника управління цивільного захисту столичного управління МНС Г. Писаренка, на сьогодні відпрацьовані плани взаємодії та направлені листи до «Київводоканалу», «Київавтодору», ДП водних шляхів «Укрводшлях», КП «Плесо».

За даними МВС, у них є необхідна техніка – зокрема, п'ять потужних насосних станцій, п'ять пожежних рукавних автомобілів для відкачки води. Окрім цього, у 22 пожежних частинах Києва є пожежні автомобілі, які теж мають насоси для відкачки води, хоч і не такої потужності. За останній час Головним управлінням МНС України в м. Києві значно збільшено й кількість плавзасобів у гарнізоні. Окрім гумових човнів на пожежній техніці, є й два рятувальних катери, два рятувальних аероглісери, що можуть проходити як по воді так і по льоду, а також пожежний корабель. Рятувальники забезпечені необхідним спецодягом для роботи на водоймах.

Відповідну роботу провів Держводгосп. Для боротьби з великою водою підвідомчі підрозділи експлуатаційної служби створили запас паливних матеріалів, підготували спецмашини для перевезення робочих бригад. Ремонтних підготовчих робіт виконано більш ніж на 5 млн грн.

Київська міська державна адміністрація виділила 4,2 млн грн для підготовки до можливої весняної повені. Ці кошти направлять на розчищення гідротехнічних споруд, водоймищ і водойм, які розташовані в зоні впливу повені й льодоходу, на закупівлю насосів для відкачування води й витратних матеріалів, необхідних для ліквідації наслідків можливої повені.

Крім того, міськадміністрація створила міський штаб з організації заходів для безпечного проходження повені, який очолив перший заступник голови міськадміністрації А. Голубченко. Такі ж оперативні штаби мерія доручила створити в кожному районі міста.

За даними прес-служби КМДА, 15–16 лютого міськадміністрація обстежила зливостоки, колектори й русла малих рік та встановила, що вони забруднені побутовим сміттям, деревами, очеретом і мулом, через що їхня пропускна спроможність знижена.

В уряді також заявляють про повну готовність до весняної повені. Як повідомив міністр з питань надзвичайних ситуацій і в справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи В. Шандра, уряд України виділив Держводгоспу 30 млн грн на першочергові заходи з пропуску льодоходу та повені навесні 2010 р. Міністр нагадав, що в грудні на засіданні Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій був затверджений План дій центральних та місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо підготовки пропуску весняного льодоходу, повені та паводків у 2010 р. Зокрема, згідно з рішенням комісії, місцеві

органи влади до 1 лютого розробили і подали в центральні органи влади відповідні плани дій.

Спираючись на прогноз Гідрометеоцентру України, В. Шандра зазначив, що навесні поточного року в Україні прогноуються паводки середнього або вище середнього рівня, але країна до такої ситуації повністю готова «і підтоплення не буде». Він повідомив, що зараз у деяких областях України вологість у 2–3 рази перевищує норму через надмірну кількість опадів снігу. «Безумовно, це є ризиком», – зазначив В. Шандра, але при цьому зауважив, що оскільки запаси вологи в ґрунті незначні, то під час танення снігу вона ґрунтом вбиратиметься. Міністр також підкреслив, що на рівень паводків впливатиме і кількість опадів і температура повітря, від якої безпосередньо залежатиме швидкість танення снігу.

На песимістичні очікування щодо масштабів цьогорічної повені в Україні покладаються страхові компанії. За підрахунками страховальників, обсяг виплат компенсацій внаслідок імовірного підтоплення може сягнути від 50 млн до кількох мільярдів гривень. Адже після повені 2008-го року на заході країни за дорученням уряду та Президента страхові компанії розробили зміни до законодавства, які вводять обов'язкове страхування майна від пожеж та стихійних лих. У більшості розвинутих країн світу така система вже давно працює і таким чином компенсацією матеріальної шкоди займаються страхові компанії, а не уряд, якому доводиться брати гроші із загальної кишені. Але проблема в тому, що пропозиції страхових компаній досі не врахували, у зв'язку з чим усі фінансові витрати знову ляжуть тягарем на бюджет.

Хоча навіть ті люди, які застрахували своє майно від стихії не в обов'язковому порядку, а за власним бажанням, не мають гарантій того, що отримають компенсації при виникненні страхового випадку. Оглядачі не виключають, що чимало страховальників робитимуть все для того, щоб уникнути виплати коштів – або відмовлятимуть або тягнутимуть справу стільки, скільки буде можна. За інформацією Ліги страхових організацій України, на початок цього року страхові компанії заборгували своїм клієнтам виплат у розмірі майже 1 млрд грн – мовляв, криза дуже сильно вдарила по платоспроможності страховальників.

У разі запровадження обов'язкового страхування, таких випадків буде набагато менше, вважають представники компаній і нагадують, як вводили в дію обов'язкове страхування відповідальності автомобілістів. Хоча ця система і не досконала, але вона працює, підкреслюють учасники ринку, натякаючи на те, що про зняття цього питання мала б подбати влада, яка начебто ніяк не відреагувала на пропозиції страховальників.

Водночас голова Держфінпослуг заявив, що жодних пропозицій щодо введення обов'язкового страхування на випадок стихійних лих не надійшло від компаній. У цілому, на переконання регулятора, така система могла би запрацювати в Україні. Ось тільки її ініціаторами мають бути органи державної влади, а інакше це буде не в інтересах пересічних людей.

Тим часом, поки спеціалісти вираховують, звідки чекати повені, деякі українські регіони вже почало підтоплювати. З цією проблемою наразі зіткнулися жителі Херсонської області, де майже дві з половиною тисячі будинків залило внаслідок танення снігу. Рівень ґрунтових вод там піднявся на 10–15 сантиметрів, у результаті чого постраждали жителі 41 селища Херсонщини. Люди скаржаться на те, що через підтоплення до їхніх сіл не завозять хліб та пошту, бо вулицями неможливо пересуватися. Херсонські рятувальники тим часом звертають увагу на той факт, що винні не тільки погодні умови, але й самі люди – практично всі будинки, що опинились у проблемній зоні, зведені у заплаві річок. А ці території, як правило, дуже часто підтоплюються, бо вони є природною власністю річок.

Працівники українського Гідрометеоцентру зауважують, що зі схожою ситуацією можуть зіткнутися населені пункти тих областей, де ґрунтові води близько підходять до поверхні. Йдеться про Донеччину, Одещину та Дніпропетровщину. Разом із тим такої масштабної повені, яка була влітку 2008 р. у західних регіонах, синоптики не прогнозують. Вони підкреслюють, що це можливо тільки при наявності визначених умов. Зокрема, одним з чинників є промерзання ґрунту, показник якого на сьогодні у нормі і, швидше за все, надалі земля не встигне сильно промерзнути. А отже, при поступовому потеплінні вода йтиме у ґрунт.

Через підняття рівня ґрунтових вод у Запоріжжі, у зоні підтоплення опинилося понад 2 тис. будинків приватного сектора, де живе майже 3,5 тис. людей. Загалом на півдні України підтоплено близько 900 будинків і 3,5 тис. садиб.

На Кіровоградщині в басейнах річок сніговий покрив перевищує норму у 4–6 разів. Це пряма загроза повені, каже місцева влада. Річка Інгул та нижня течія Південного Бугу може залити окремі райони Кіровограда, Долинської та Світловодська.

У зоні підтоплення на Харківщині може опинитися близько 18 тис. будинків і 60 тис. людей. Такі цифри було озвучено на нараді з питань підготовки до весняної повені в обласній адміністрації. За інформацією чиновників, у зонах підтоплення, окрім житлових будинків, можуть опинитися також близько 20 комунальних і 40 відомчих водогонів, три тисячі колодязів та сотня артезіанських свердловин, які є джерелом централізованого водопостачання. За даними прес-служби обласної адміністрації, наразі в області відповідальні служби роблять усе можливе, щоб мінімізувати наслідки повені.

За інформацією начальника Сумського обласного центру з гідрометеорології З. Кравченко, можна очікувати, що за максимумами водопілля 2010 р. може бути вищим за норму і супроводжуватиметься затопленнями річкових заплавл та утворенням заторів. На Сумщині в зону затоплення потрапляє близько 440 будинків. Серед них 350 – у Ковпаківському та 90 – у Зарічному районах.

Випереджаючи ймовірні наслідки, спричинені водопіллям, влада опрацьовує можливість відселення людей із небезпечних зон та винайдення для них

тимчасового житла. Що стосується помешкань громадян у зонах підтоплення та їх підвальних приміщень, начальник відділу з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення О. Данильченко повідомив, що в цьому році через відсутність державного бюджету кошти на викачку води не передбачені.

Заступник сумського міського голови А. Бондар доручив скласти карти затоплення, уточнити план забудови річок, що протікають у місті, та розчистити їх русла.

За прогнозами, можливе утворення заторів у руслах річок може призвести до руйнації захисних дамб та гребель. Аби запобігти цьому, розроблюються та вживаються відповідні заходи, фахівцями вимірюється і прораховується імовірні наслідки повені – повідомляє офіційний сайт мерії міста Суми.

З острахом очікують весни й жителі Західної України, адже останнім часом повені в західних областях стали традиційними. Науковці вважають, що в цьому винна не лише природа, а й люди, які її нищать. Зокрема, повені є наслідком вирубування лісів у Карпатах, яке почалося ще в 60-х роках ХХ ст. і триває й досі.

Жителі Західної України до водопілля готуються самотужки, кожен, хто як може, намагається запобігти підтопленню хат. Мешканці сіл на підводах вивозять з дворів сніг на поля, прочищають русла річок від сміття та повалених дерев.

Особливо загрозна ситуація склалася в Калуші Івано-Франківської області, територію якого указом Президента України оголосили зоною надзвичайної екологічної ситуації. Тут було порушено екологічну рівновагу в товщі гірських порід Калуш-Голинського родовища калійних солей. Це спричинило численні провали земної поверхні над площею шахтних полів у Калуші, руйнування будинків і комунікацій, засолення водоносних горизонтів у цьому місті та прилеглих селах. За прогнозами МНС, найближчого року є ймовірність утворення до ста таких воронок. На їх території проживає понад 5 тис. людей.

Другою загрозою є стан на хвостосховищі № 2 Калуш-Голинського родовища калійних солей, в якому зберігається понад 10 млн куб. м відходів, де внаслідок опадів стрімко зростає рівень висококонцентрованих розсолів калійних солей. «Те що дамба прорветься, це вже питання часу. При її прориві буде знищено близько шести хімічних підприємств та житловий масив міста. Більше 10,5 млн хімічних відходів потрапить через річку Лімниця до Дністра і його береги стануть неможливими для водозабору», – попереджає мер Калушу І. Насалик. У районі відбувається порушення цілісності захоронення близько 50 % наявних на території України небезпечних відходів, віднесених до І класу небезпеки, що спричиняє забруднення повітря, ґрунтів і водоносних горизонтів у басейні Лімниці, яка впадає в Дністер.

Згідно з ухваленим законом, у межах територій міста Калуш та сіл Кропивник і Сівка-Калуська оголошена зона надзвичайної екологічної ситуації терміном 90 днів за пропозицією РНБО.

Усього на забезпечення указу Президента Верховна Рада виділила 560 млн 807 тис. грн з держбюджету. Близько 345 млн грн планується для

добровільного відселення людей з території просідання земної поверхні.

У Закарпатті спостерігаються значні льодові затори, вода з річок виходить з берегів, існує загроза підтоплення будинків, повідомили в МНС у Закарпатській області. «Кардинальні зміни погодних умов на Закарпатті додали занепокоєння місцевій владі та закарпатським рятувальникам. Діаметрально зміна температури повітря створила ідеальні умови до розкриття льоду, льодоходу, а в місцях, де ріки мають звужене русло, – до формування льодових заторів. Усе це супроводжується великою кількістю опадів, які призводять до швидкого підвищення рівня річок і створюють загрозу підтоплення домогосподарств закарпатців», – повідомив помічник начальника Головного управління МНС у Закарпатській області Я. Баб'як.

В Ужгороді ґрунтові води підтопили вісім п'ятиповерхівок на околиці міста. Каналізаційні стоки переповнені. В області оголосили штормове попередження, адже рівень води у річках зростає. Рятувальники прогнозують: у Тисі вода підніметься на три з половиною метри, у Латориці – майже на півтора, але залишатиметься в руслі і на заплаву не вийде. На річці Рипинка у селі Келичин утворився льодовий затор завдовжки понад півкілометра і завширшки шістдесят метрів. Вздовж берега під загрозою підтоплення – десятки приватних будинків і церква. В горах, попереджають еменесники, – дуже небезпечно – можливі сходження снігу та селеві потоки.

Львівські еменесники, аби запобігти підтопленням, почали руйнувати лід. Так на р. Стрий рятувальники підривають його в кількох місцях по руслу ріки. Крига після цього безперешкодно пройде навіть вузькими місцями русла.

Якщо буде різке підвищення температур на Львівщині, то є велика небезпека підняття рівня води в річках, паводку і підтоплення окремих районів. Про це розповіла заступник начальника Львівського обласного центру з гідрометеорології С. Колодко.

Зокрема, синоптики прогнозують на річках басейну Дністра повінь, близьку до норми. Вище норми очікують повінь на рівнинних ріках Західного Бугу. Основні ризики – це можливі затори льоду і підтоплення навколишніх територій. «Зараз товщина льоду більше, ніж у січні минулого року. Він може рушити нерівномірно, зокрема на гірських річках», – розповіла С. Колодко.

Буковинські науковці стверджують, що в області ймовірність повені наразі невисока. За словами доцента кафедри фізичної географії та раціонального природокористування ЧНУ імені Юрія Федьковича О. Киналь, загрозу може становити раптове чи очікуване потепління, що призведе до активного танення снігу. Проте якщо весняна повінь не буде ускладнена дощами, катастрофічний підйом води малоімовірний, вважає фахівець. Середньодобова температура повітря, властива помірному клімату, не спричиняє раптове сходження снігу впродовж березня.

Щодо весняної повені на Волині, то, за словами начальника Волинського обласного виробничого управління водних ресурсів і водного господарства

Ю. Бахмачука, прогнозована ситуація критичною може і не бути. «Єдиною проблемою може стати те, що Західний Буг може потіснити річку Луга, і ті забудовники, які встигли звести об'єкти на красивих берегах цієї річки, можуть відчувати незручності, м'яко кажучи», – зауважив експерт.

Щодо водогосподарської обстановки навколо річки Стир, то, як зазначив посадовець, рівень води у річці певною мірою регулюється Хрінниківським і Млинівським водосховищами. «Заплава Стиру дозволяє пропустити повінь – у парку дамба має нормальну висоту. Єдина проблема – це ті ж будівлі у заплаві. Треба буде чітко відпрацювати питання їх захисту і не допустити санітарних порушень, адже підтоплюються і туалети, і всі нечистоти потрапляють у річку», – розповідає Ю. Бахмачук.

Та найбільшу тривогу в облводгоспу викликає стан річок Полісся – Стоходу, Турії, Прип'яті. «Вся та вода, яка вийшла на заплаву в січні, коли були морози, замерзла, і сьогодні вона там і залишилася. Ми сьогодні маємо близько 2 млрд куб. м води, яка повинна з території області піти – це дуже великий показник», – каже Ю. Бахмачук та проводить аналогію з повінню 1999 р. До слова, очільник облводгоспу зазначає, що з 90-х років продовжується деградація русел річок поліських районів Волині, які не можуть пропустити ту кількість води, яка до них надходить навесні. «Чим більше повінь “відтягується” на березень, тим більша ймовірність того, що вона буде швидкою. Бо не може бути у квітні мінусова температура... Тому органи влади наразі працюють над питаннями можливих ремонтів насосного обладнання, аварійного запасу матеріалів (в області налічується 5 тис. аварійних мішків, яких, за оцінками експертів, може вистачити на день роботи у разі підтоплення дамб)», – розповів Ю. Бахмачук.

В облводгоспі кажуть, що в умовах загрозливих тенденцій повені багато залежатиме від небайдужої позиції в цих питаннях населення, сільських голів. Потрібно буде своєчасно очистити всі труби під переходами та переїздами, кювети, організувати стік води рівчачками. Комунальні служби повинні своєчасно почистити зливову каналізацію, посилити контроль за роботою очисних споруд, дорожні – за станом мостів.

Резюмуючи, Ю. Бахмачук додав, що в сучасних реаліях обласній і місцевій владі потрібно працювати над тим, «аби просити кошти в уряді на попередження, а не на ліквідацію наслідків», адже збитки від цього будуть значно менші для господарського комплексу краю.

Готується до весняної повені Хмельниччина. Сніговий покрив на території області становить від 20 до 40 см, товщина криги на річках і водоймищах 26, а ґрунт промерз найбільше до 36 см. Кількість снігу на півночі та центрі Хмельниччини не перевищує нормативних показників, а от на півдні дещо перевищує норму. Технічний стан інженерних споруд каскаду ставків на річках Хомора і Случ викликає занепокоєння, бо вони старі і не зможуть витримати сильного напору води. Крім того, на Хмельниччині півтори тисячі ставків негосподарські, а тому місцевій владі необхідно контролювати ситуацію на них.

Водночас, як зазначив В. Горбатюк, начальник управління з питань надзвичайних ситуацій облдержадміністрації, критичного паводку не передбачається. Прогнозується, що він буде досить довготривалим. Але це не дає підстав заспокоюватися. Тому що за прогнозом в області може потрапити в зону підтоплення 5 тис. будинків. Особливо потрібно готуватися до льодоходу місцевим електростанціям, а їх в області 10. Для цього необхідно завчасно зменшити рівень води у водосховищах, щоб зменшити навантаження на греблі.

У Хмельницькому ситуація з підтопленням може виникнути у мікрорайоні Лезневе через підпірні споруди на Південному Бузі, що використовувалися цукровим заводом.

Найбільш загрозна ситуація у Старокостянтиніві. Місто розташоване між річками Случ, Ікопоть і, до того ж, є водосховище. Обласна комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій прийняла з цього питання рішення, яким зобов'язала місцеві органи виконавчої влади найближчим часом вжити невідкладні заходи.

За словами начальника Полтавського обласного центру з гідрометеорології В. Богмацери, водопілля 2010 р. матиме виражений характер і може бути близьким до норми і вище минулорічного. Сніговий покрив в басейнах річок висотою переважно від 20 до 40 см. Середні по водозборах річок снігозапаси близькі до норми і становлять від 30 до 80 мм. Поточна водність річок, яка визначатиме ґрунтову складову тало-дощового стоку, на більшості річок близька до січної норми. У цьому році ґрунт повністю насичений водою, а це сприятиме формуванню підвищеного поверхневого і річкового стоку. Додаткові підтоплення може спричинити місцевий та схиловий стік, накопичення тало-дощових вод у пониженнях рельєфу в межах населених пунктів тощо. Не виключається можливість затоплень територій прирічкових населених пунктів та об'єктів.

Наповнення водосховищ по області станом на 1 лютого 2010 р. становить 80,3 %, ставків – 86,4 %, поінформував начальник обласного виробничого управління водного господарства В. Фомичов. Наразі фахівці «Полтававодгоспу» перевірили готовність об'єктів водогосподарського комплексу до пропуску льодоходу та поверхневих вод, міжрайонні управління водного господарства провели поточні ремонти гідротехнічних споруд на суму 10 тис. грн. Як показали перевірки, більшість споруд перебувають у задовільному стані, але деякі потребують капітального ремонту. З метою забезпечення безаварійного пропуску льодоходу, повені і паводків на водних об'єктах і гідротехнічних спорудах, у міжрайонних управліннях водного господарства організовано 20 аварійних бригад, в яких задіяно 112 чоловік. За цими бригадами закріплено 22 автомобілі, 26 механізмів. Аварійні бригади укомплектовуються необхідними інструментами, інвентарем та плавзасобами. Для відкачки води підготовлено шість пересувних насосних станцій та шість відкачувальних засобів. Також в області функціонує 27 стаціонарних насосних станцій.

Як зазначив заступник начальника ГУ МНС України в Полтавській області

О. Біленко, досвід попередніх років на сьогодні викликає стурбованість щодо можливих підтоплень місцевого значення. Тому стоїть питання оперативного залучення сил та засобів комунальних служб та підприємств. Якщо в містах Полтаві та Кременчуці створені служби “080” і “050”, які спроможні своєчасно збирати, опрацьовувати та доводити інформацію до керівників для оперативного прийняття рішень, то в районах такі служби не створені. Також Головним управлінням МНС області було запропоновано керівникам місцевих органів виконавчої влади та виконавчих органів рад відновити нормативні аварійні запаси будівельних матеріалів (каміння, щебню, піску, цементу, мішків, брезенту, деревини) у достатній для ліквідації прогнозованих надзвичайних ситуацій кількості, рекомендувати виконавчим органам рад та суб’єктам господарювання, у володінні або користуванні яких є гідроспоруди, провести очищення водопропускних трактів від усього, що може створювати додаткові підпори і перешкоджає пропуску повеневих вод при можливо мінімальних рівнях. Керівникам місцевих органів виконавчої влади та виконавчих органів рад міст обласного значення здійснити оперативні перевірки стану готовності комунальних служб та підприємств до ліквідації можливих підтоплень територій, а при погіршенні погодних умов організувати цілодобове чергування оперативних штабів для своєчасного прийняття рішень.

Таким чином, імовірність паводків та повені залишається одним із найнебезпечніших проявів шкідливої дії води для багатьох регіонів України. Практично не існує жодної території, де б не відчувався їх негативний вплив. При цьому, враховуючи досвід попередніх років, чітко можна сказати, що Україна недостатньо підготовлена в технічному плані до повеней, оскільки не працює протипаводкова система, не підготовлена інфраструктура, яка стосується затримання паводкових вод, застаріле технічне оснащення МНС. А тому уникнути серйозних наслідків повені можна лише, розглянувши дану проблему на державному рівні та визначивши конкретний комплекс заходів з метою недопущення на території України негативних наслідків повені у весняний період 2010 р. та закласти основу створення протиповеневої системи на довгострокову перспективу.

# АКТУАЛЬНА ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЯ

С. Горва, влас. кор.

## Русскоязычные фильмы снова вернутся на большой экран?

В связи с приходом новой власти в Украине приобрело новые нюансы обсуждение в обществе темы русского языка в нашей стране и, в частности, его использование в кинематографии.

Следует отметить, что еще 13 января 1998 г. был принят Закон Украины «О кинематографии». Ст. 14 Закона предусматривает, что иностранные фильмы перед распространением на Украине в обязательном порядке должны быть дублированы, озвучены или субтитрованы на государственный язык. Они также могут быть дублированы, озвучены или субтитрованы на языках национальных меньшинств, в соответствии со ст. 10 Конституции Украины.

15 мая 2003 г. Верховная Рада Украины ратифицировала Европейскую хартию региональных языков или языков меньшинств. Украина обязалась в пределах территории, на которой такие языки используются, оказывать содействие доступа на региональных языках или языках меньшинств к произведениям, которые создаются на других языках, поддерживая и развивая деятельность в области перевода, дублирования, озвучивания и субтитрования (подпункт «с» п. 1).

16 января 2006 г. Кабинет Министров Украины принял Постановление «О некоторых вопросах порядка распространения и демонстрации фильмов», п. 1 которого была установлена квота обязательного дублирования (озвучивания, субтитрования) на украинском языке иностранных фильмов. П. 2 Постановления были внесены изменения в п. 10 Положения о государственном удостоверении на право распространения и демонстрации фильмов, утвержденного постановлением Кабинета Министров Украины от 17 августа 1998 г. № 1315. И, как отметил на своей пресс-конференции в информационном агентстве УНИАН председатель Совета правозащитного общественного движения «Русскоязычная Украина» В. Колесниченко, используя эти изменения, Министерство культуры и туризма начало отвечать отказом в государственной регистрации и выдаче прокатного удостоверения, если фильм не дублирован, озвучен, субтитрован на украинском языке.

17 октября 2006 г. Постановление Кабинета Министров Украины от 16 января 2006 г. было отменено Киевским апелляционным хозяйственным судом в решении по делу №17/220-А.

20 декабря 2007 г. Конституционный Суд Украины в деле по

конституционному представлению 60 народных депутатов Украины об официальном толковании положений ч. 2 ст. 14 Закона Украины «О кинематографии» (дело о распространении иностранных фильмов №13-рп), утвердил решение, в соответствии с которым в аспекте конституционного представления положения ч. 2 ст. 14 Закона Украины «О кинематографии» необходимо понимать так, что иностранные фильмы не подлежат распространению и демонстрации в Украине, если они не дублированы, не озвучены, или же не субтитрованы на государственном языке, а центральный орган исполнительной власти в области кинематографии не имеет права предоставлять субъектам кинематографии право на распространение и демонстрацию таких фильмов и выдавать соответствующее государственное удостоверение.

Таким образом, КСУ установил требование к фильмам, которые демонстрируются в Украине, в части обязательного дубляжа, озвучивания, или субтитрования.

Вместе с тем, обратил внимание журналистов В. Колесниченко, ни в одном законе Украины или решении КСУ не содержится запрет на демонстрацию фильмов производства США, Франции и других стран с дубляжем на любом языке, а субтитрами на украинском.

Несмотря на это, 18 января 2008 г. Министерство культуры и туризма Украины издало приказ, в п. 2 которого говорится, что «государственная служба кинематографии не имеет права выдавать государственное удостоверение на право распространения и демонстрации фильма, если фильм не дублирован на государственном языке на фильмокопии языка оригинала». Таким образом, по мнению В. Колесниченко, Министерство культуры и туризма Украины, взяло на себя полномочия законодательного органа, так как, согласно п. 4. ч. 1 ст. 92 Конституции Украины, порядок применения языков определяется исключительно законами Украины.

Из вышеприведенных фактов следует, говорится в пресс-релизе, предоставленном журналистам Правозащитным общественным движением «Русскоязычная Украина» на пресс-конференции, что Постановление Кабинета Министров от 16 января 2006 г. и приказ Министерства культуры и туризма Украины от 18 января 2008 г. незаконны и противоречат Конституции Украины, законам Украины, разъяснению Конституционного Суда в отношении Закона «О кинематографии», который не запрещает дублировать фильмы на русском и других региональных языках, или языках меньшинств, если есть украинские субтитры.

Приказ Министерства культуры и туризма спровоцировал огромный негативный резонанс. Так, 27 февраля 2008 г. десятки кинотеатров по всей Украине провели предупредительную однодневную забастовку. Инициаторы забастовки выступили против отказа Министерства культуры и туризма выдавать прокатные удостоверения европейским и американским фильмам с русским

дубляжем даже при наличии украинских субтитров. В то время как Закон «О кинематографии» не содержит запрет на демонстрацию фильмов производства США, Франции и других стран с дубляжем на любом языке и с субтитрами на украинском.

В итоге, сообщили в Правозащитном общественном движении «Русскоязычная Украина», благодаря развернутой кампании по тотальной насильственной украинизации кинопроката Министерством культуры и туризма, за 2008–2010 гг. в Украине прекратили свою деятельность 26 кинотеатров по всей Украине: в Бердянске, Днепропетровске, Киеве, Конотопе, Кривом Роге, Одессе, Полтаве, Севастополе, Харькове и т. д. За последние два года украинцы были лишены возможности ознакомиться с такими фильмами-победителями признанных мировых кинопремий и кинофестивалей мира, как «Джуно» (Оскар, 2008), «Импорт-экспорт» (Каннский фестиваль, 2007) и другими фильмами, отмеченными всевозможными премиями.

Ни в одной европейской стране не существует законодательства, которое запрещало бы показывать кинематографическую продукцию на любом языке национальных меньшинств, поскольку это было бы нарушением ст. 10 Европейской конвенции «О защите прав человека и основных свобод», о чем свидетельствуют официальные ответы посольств европейских государств, подчеркивал председатель совета Правозащитного общественного движения «Русскоязычная Украина». Нет ни одного системного обязательства обеспечивать дубляж или субтитры иностранных фильмов на государственный язык с целью их выхода в прокат. Единственным нормативным исключением является требование или иногда рекомендация дублирования или субтитрования художественных и анимационных фильмов для детей на государственном языке в некоторых странах. Во всех остальных случаях дистрибьюторы фильмов самостоятельно решают язык проката того или иного фильма.

В связи с этим В. Колесниченко уверен в необходимости отмены принятого Министерством культуры и туризма Украины постановления, ограничивающего права национальных и языковых меньшинств Украины, и согласования украинского законодательства с программами международных договоров, ратифицированных Верховной Радой Украины. Решением проблемы, по мнению представителя «Русскоязычной Украины», может также стать принятие проекта закона Украины «О внесении изменений в Закон Украины “О кинематографии”» (о порядке распространения и демонстрации фильмов) № 1077 от 29.11.2007, авторства В. Колесниченко, которым предполагается, что иностранные фильмы для распространения в Украине могут быть дублированы, или озвучены, или субтитрованы на государственном языке, региональном языке или на языке меньшинств на выбор распространителя.

На пресс-конференции В. Колесниченко высказал надежду, что новая власть будет, в первую очередь, определять, согласно со своими избирательными лозунгами, права человека во главе всего, а относительно кинематографии –

Украина вернется в правовое поле европейского содружества. «Мы надеемся, что государство Украина найдет в себе возможности профинансировать украиноязычное кино, чтобы таким образом поддерживать и развивать национальную украинскую культуру и украинский язык, чтобы люди могли смотреть украинские фильмы, на украинском языке, потому что у них есть в этом потребность, ровно такая же, как и у людей, которые говорят на других языках. Потому что для нас понятно и очевидно, что толерантность, взаимное уважение друг к другу, уважение к языкам и культурам многих народов, которые населяют наше государство и совместно работают на его благо, это ключ к успеху и объединению нашей страны. Только таким образом мы сможем добиться результата», – подытожил свое выступление председатель совета Правозащитного общественного движения «Русскоязычная Украина».

*(Інформація СІАЗ)*

## **ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА**

*Председатель Верховной Рады В. Литвин выступает за введение парламентом налогов на роскошь и недвижимость.*

«Я категорически стою на том, что нам нужно принять закон, который бы вводил налог на богатство, на предметы роскоши и на недвижимость», – сказал В. Литвин.

По мнению спикера, налогом на недвижимость не должны облагаться дома и хозяйственные сооружения селян, возведенные на территории их участков.

В. Литвин выразил уверенность в том, что Верховная Рада вернется к рассмотрению вопроса о введении налога на недвижимость и примет соответствующее позитивное решение. «Но это решение должно касаться в первую очередь богатых людей, а не служить тому, чтобы снимать с людей, извините, последнюю шкуру», – добавил он.

Спикер настаивает на увеличении налогообложения именно богатых слоев населения (*PRESIDENT.org.ua (president.org.ua). – 2010. – 15.03*).

\*\*\*

*Заместитель Председателя Верховной Рады Украины Н. Томенко не исключает, что через две недели в парламенте «оппозиция будет инициировать рассмотрение вопросов об отставке министров с антиукраинскими взглядами».* Об этом он заявил в Ивано-Франковске, выступая перед студентами и преподавателями Национального прикарпатского университета им. В. Стефаника, сообщает пресс-служба вице-спикера.

Комментируя назначения в новом правительстве, Н. Томенко сказал, что «для

нас принципіально важно не допустити назначень в правительство тех людей, которые презирают украинское государство и украинские ценности».

Он также отметил, что «в настоящее время существуют настолько серьезные угрозы украинским ценностям в стране, что было бы абсурдом, чтобы и в дальнейшем продолжалась потасовка в среде сил, которые объявили о своей оппозиционности к действующему правительству». Поэтому, по его мнению, необходима «единая объединенная демократическая оппозиция» (**ПАРЛАМЕНТ: Украинский политический tabloid (www.parlamentua.com). – 2010. – 15.03).**

\*\*\*

**Глава парламентского Комитета по вопросам нацбезопасности и обороны А. Гриценко обратился с просьбой к Президенту В. Януковичу возобновить действие указа № 208 от 15 марта 2007 г., согласно которому Киевской горгосадминистрации поручено ввести запрет на строительство высотных зданий в исторической части города.**

Как сообщает пресс-служба депутата, А. Гриценко направил В. Януковичу письмо, в котором выражает обеспокоенность застройкой исторической части столицы, в частности охраняемой ЮНЕСКО буферной зоны собора Св. Софии.

Депутат призывает Президента обратить внимание на проблему разрушения исторического центра и угрозу международному имиджу Украины (**Корреспондент.net (korrespondent.net). – 2010. – 15.03).**

\*\*\*

**Заступник Голови Верховної Ради України М. Томенко направив звернення до Міністерства охорони навколишнього середовища та Державного комітету України з водного господарства з проханням з'ясувати обставини спуску води на Київському морі, що призвело до масової загибелі риби.**

Як відомо, 12 березня у засобах масової інформації з'явилися численні повідомлення про масову загибель риби, викликану спуском води з Київського водосховища. За інформацією ЗМІ, ВАТ «Укргідроенерго» здійснило цей спуск відповідно до рішення міжвідомчої комісії при Держводгоспі України для запобігання небезпечним наслідкам весняної повені. Унаслідок таких дій рівень води у Київському водосховищі впав настільки, що крига в багатьох місцях лягла на дно та придавила своєю вагою рибу, що зібралася на мілководді. Однією з можливих причин рішення про спуск води засоби масової інформації називають побоювання через вірогідність затоплення будинків у Конча-Заспі, район якої може одним з перших постраждати внаслідок імовірного весняного паводку.

До того ж у своєму зверненні М. Томенко вказує й на те, що представники Державного комітету рибного господарства України не рахують, скільки тон риби вже загинуло, та наголошує на тому, що у випадку, коли рівень води не буде піднятий, може статися екологічна катастрофа: загине усе живе на мілководді і виникне небезпека отруєння води у Дніпрі. Водночас, судячи з повідомлень у ЗМІ,

адміністрація Київської ГЕС, відповідно до рішення міжвідомчої комісії, планує й надалі здійснювати скиди води з водосховища, аргументуючи це інтересами киян.

Заступник Голови Верховної Ради попросив контролюючі органи в найкоротші терміни з'ясувати і повідомити, чи дійсно міжвідомча комісія при Держводгоспі України дала керівництву ВАТ «Укргідроенерго» вказівку спустити воду на Київському водосховищі до рівня, який призвів до масової загибелі риби, та у зв'язку з якими обставинами і на підставі яких розрахунків було прийнято таке рішення. Окрім того, М. Томенко попросив надати інформацію, яким чином буде надалі здійснюватися регулювання води у Київському водосховищі, до яких наслідків це може призвести і яким чином буде відшкодовано невідновні втрати рибних ресурсів, викликані швидким зниженням рівня води під час льодоставу (*Офіційний веб-сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2010. – 16.03*).

\*\*\*

*Пропорциональная система выборов в Украине предусматривает, что субъектами коалиции могут быть лишь политические фракции.* Поэтому инициированные «регионалами» изменения в Регламент Верховной Рады нарушают Конституцию. Об этом заявил народный депутат от БЮТ В. Яворивский в эфире радио «Эра-FM».

«Сегодня в Украине пропорциональная система выборов, и, исходя именно из пропорциональной системы, поскольку субъектами выборов являются политические партии, потому и субъектами создания коалиции могут быть только политические фракции», – цитирует политика официальный сайт Ю. Тимошенко.

По его словам, Конституционный Суд должен признать неконституционность изменений в Закон «О Регламенте Верховной Рады», что будет свидетельствовать о незаконности формирования коалиции и правительства. «Я думаю, что Конституционный Суд просто обязан определить, что это является нарушением Конституции, а если он этого не сделает, нам придется признать, что у нас не только Конституции нет, а и Конституционного Суда», – подчеркнул В. Яворивский (*ПАРЛАМЕНТ: Украинский политический tabloid ([www.parlamentua.com](http://www.parlamentua.com)). – 2010. – 16.03*).

\*\*\*

*Депутат Верховной Рады от фракции Блока Юлии Тимошенко, председатель парламентского Комитета по вопросам науки и образования В. Полохало считает, что новый состав Кабинета Министров не способен провести реформу в сфере образования и науки.*

«Для меня важно видеть, способно ли это правительство остановить деградацию образования, способно ли оно обеспечить развитие образования, учитывая то, что оно должно быть ориентировано на науку и на инновации. Я априори говорю, неспособно», – сказал он.

При этом он отметил, что для него важны не фамилии министров, которые будут отвечать за ту или иную сферу, в частности за сферу образования и науки, а то, насколько они готовы к внедрению инноваций.

«Я возмущен половиной правительства, потому что половина правительства не заинтересована ни в образовании качественном, ни в науке, ни в инновациях», – сказал он.

В то же время депутат отказался прокомментировать перспективы пребывания в должности министра образования и науки Д. Табачника, выразив удивление тем, что политические силы, которые поддерживают бывшего Президента В. Ющенко, и которые, по его мнению, способствовали избранию Президента В. Януковича, теперь выражают недовольство в связи с назначением министром Д. Табачника.

При этом он отметил, что не является сторонником Д. Табачника (*ПАРЛАМЕНТ: Украинский политический tabloid (www.parlamentua.com). – 2010. – 15.03*).

\*\*\*

**Партия регионов будет сотрудничать с любыми оппозиционными силами, которые будут предлагать что-то конструктивное.** Об этом сказал народный депутат от Партии регионов В. Колесниченко, комментируя законодательные инициативы депутатов от НУ – НС относительно внесения изменения в Регламент Верховной Рады в части деятельности парламентской оппозиции.

«Оппозиция должна работать творчески, поскольку на том перепутье, на котором находится Украина, всем нам нужны свежие мысли и новые идеи. Партия регионов, безусловно, будет сотрудничать с любыми оппозиционными силами, которые будут предлагать что-то конструктивное», – сказал В. Колесниченко.

«Чем больше оппозиций будет в парламенте, тем лучше, потому что в тандеме с БЮТ фракция НУ – НС не сможет себя проявить, поскольку там делается все ради обслуживания интересов госпожи Тимошенко, а не интересов Украины», – добавил он.

Комментируя заявление народного депутата от БЮТ В. Камчатного о том, что изменения в Регламент ВР, предложенные «регионалами», – это спецпроект Партии регионов, направленный на ослабление оппозиции в Украине, В. Колесниченко отметил: «Логика в таких заявлениях нет, кроме одной: все, что против БЮТ и его не устраивает, – плохо».

«Если они настолько боятся Партии регионов, то пусть это будет проект Партии регионов, хотя проектом Партии регионов является все, что идет на пользу Украине», – резюмировал народный депутат (*ПАРЛАМЕНТ: Украинский политический tabloid (www.parlamentua.com). – 2010. – 15.03*).

\*\*\*

**Свою команду В. Янукович формує за вказівкою сусідньої держави.** Про це

заявив народний депутат, член політради «Нашої України» А. Парубій.

Одним з прикладів цього, за його словами, є призначення одіозних осіб – В. Цушка і Д. Табачника – в урядові крісла. «Такі кадрові рішення викликали величезний резонанс по всій Україні», – заявив А. Парубій.

Він наголосив, що сесії обласних рад одна за одною проводять свої засідання, де вимагають звільнення цих осіб і, в першу чергу, Д. Табачника.

А. Парубій повідомив, що «Наша Україна» ініціює в обласних радах відповідні рішення та проводить масові заходи щодо звільнення новоспечених чиновників (*Центральний інформаційний сервер «Наша Україна» (www.razom.org.ua). – 2010. – 16.03).*

\*\*\*

*Голова фракції НУ – НС М. Мартиненко та народний депутат від НУ – НС А. Матвієнко зареєстрували у парламенті проект закону «Про зміни Регламенту Верховної Ради в частині діяльності парламентської опозиції». Про це повідомили у прес-службі фракції «Наша Україна – Народна самооборона».*

Даним законопроектом передбачено, що будь-якій фракції, яка заявила про свою опозиційність до діючої влади, буде надана можливість здійснювати свої контрольні функції у повному обсязі (створення опозиційного уряду, гарантоване право на виступ з трибуни ВР тощо).

На думку авторів законопроекту, чинна редакція Регламенту ВР обмежує право на опозиційну діяльність депутатських фракцій, оскільки надає формалізовані можливості для ефективно опозиції тільки одній – найбільшій фракції (*Фундація «Відкрите суспільство» (deputat.org.ua). – 2010. – 15.03).*

\*\*\*

*Народний депутат України від фракції БЮТ С. Сас заявив, що якщо Конституційний Суд визнає нелегітимність нової коаліції, то єдиний спосіб вирішити ситуацію – дострокові вибори у Верховну Раду.*

«Рішення Конституційного Суду обов'язкове і не підлягає оскарженню. Тоді під сумнівом буде легітимність створення нової коаліції і її уряду. Тоді інститути нової влади будуть в підвішеному стані. І тоді єдиний спосіб вирішити ситуацію – дострокові вибори», – заявив він (*Фундація «Відкрите суспільство» (deputat.org.ua). – 2010. – 15.03).*

\*\*\*

*Депутат Верховної Ради от фракции Блока «Наша Украина – Народная самооборона», председатель парламентского Комитета по вопросам европейской интеграции Б. Тарасюк считает, что, если Украина откажется от вступления в НАТО, это поставит под угрозу ее национальную безопасность. Об этом он сказал в ходе презентации позиционного документа*

относительно новой стратегической концепции НАТО, подготовленного аналитическими учреждениями и независимыми экспертами Украины.

«С приходом новой власти в нашей стране ставится под сомнение один из стратегических внешнеполитических приоритетов Украины, который был неизменен с начала 90-х годов, а именно – курс на членство в НАТО и Европейский Союз», – сказал он.

По мнению Б. Тарасюка, возможная постановка вопроса об отказе Украины от членства в НАТО поставит под сомнение закон об основах национальной безопасности, в котором утверждено курс на членство в НАТО, что не может не вызывать беспокойства у сторонников евроатлантической интеграции.

В этой связи он подчеркнул важность проведения работы в экспертной среде, направленной на популяризацию и анализ необходимости продолжения интеграции Украины в НАТО (*PRESIDENT.org.ua (president.org.ua)*). – 2010. – 15.03).

\*\*\*

***Комітет з питань науки і освіти рекомендує парламенту прийняти за основу проект закону про кредитування на здобуття вищої освіти.***

Законопроектом (реєстр. № 1084) передбачається запровадження спеціального виду кредиту – кредиту на здобуття вищої освіти (освітнього кредиту) та визначення певних його особливостей (у частині порядку оформлення, суми кредиту, строків перерахування банком чергового платежу тощо).

Доступність одержання освітнього кредиту передбачається забезпечити рядом положень – закріпленням граничного розміру відсотка по кредиту, який затверджується Кабінетом Міністрів; наданням позичальникові відстрочки повернення кредиту до початку активної трудової діяльності та поетапного механізму його погашення.

Згідно із проектом, держава бере на себе зобов'язання зробити кредити на освіту більш доступними і дешевими за рахунок компенсації частини процентної ставки у розмірі облікової ставки НБУ. У виняткових випадках на державу покладається субсидіарна відповідальність перед банком щодо боргів позичальника.

Передбачено також, що всі учасники схеми освітнього кредитування (банки-агенти, страхові компанії) вибираються прозоро на відкритих тендерах, а держава завчасно визначає вимоги і критерії до структур, що братимуть участь в освітньому кредитуванні (*Офіційний веб-сайт Верховної Ради України (http://portal.rada.gov.ua)*). – 2010. – 16.03).

## **ВИКОНАВЧА ВЛАДА**

*Премьер-министр Украины Н. Азаров поручил вице-премьер-министру С. Тигипко подготовить первое организационное заседание правительственного Комитета по вопросам системных структурных реформ на текущей неделе.* Об этом сообщает управление по связям со СМИ Секретариата Кабмина.

Также вице-премьер-министру по вопросам экономики поручено в течение двух недель подготовить предложения относительно поддержки украинского экспорта и стабилизации внешнеторгового платежного баланса (*PRESIDENT.org.ua (president.org.ua). – 2010. – 16.03*).

\*\*\*

*Вице-премьер С. Тигипко заявил, что одним из условий его вхождения в правительство была публичность.* Об этом он сказал в эфире телеканала ICTV.

«Я поставил два условия, которые четко оговорил: продолжение полностью моего политического проекта и публичность», – отметил чиновник.

«Никто мне не закроет рот, никто мне не запретит ходить на каналы и высказывать свои идеи. Этого мне достаточно. А все остальное – я знаю, что никаких полномочий ни в каком правительстве никто просто так не подарит. Их надо брать», – заявил С. Тигипко.

Кроме того, вице-премьер отметил, что за шесть месяцев у него «мозгов хватит» разобраться, настроены ли Президент и Премьер на реформы. «Если за полгода я почувствую, что, извините, ничего не идет, а только разговоры одни – я политик, и меня никто не заставит молчать или бездействовать», – подчеркнул он.

Кроме того, он считает, что в Украине не будет создана объединенная оппозиция. «Мне кажется, что не удастся это сделать. Будет три, четыре или сколько частей оппозиции... Я считаю, что абсолютно согласовать свою позицию они не смогут», – отметил С. Тигипко (*Главком (glavcom.ua). – 2010. – 16.03*).

\*\*\*

*Президент України обговорив з В. Богуслаєвим питання, пов'язані з розвитком авіаційної галузі, кооперації та якнайшвидшого введення в експлуатацію нового пасажирського літака АН-158.*

Голова ради директорів ВАТ «Мотор Січ» В. Богуслаєв запевнив Президента України, що АН-158 буде піднято в повітря 9 травня як подарунок України до Дня Перемоги (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2010. – 15.03*).

\*\*\*

*Президент Украины В. Янукович разделил Главное управление Службы*

**безопасности Украины в Киеве и Киевской области на УСБУ в Киеве и УСБУ в Киевской области.** Об этом говорится в Указе Президента № 301/2010 (*PRESIDENT.org.ua (president.org.ua)*). – 2010. – 15.03).

\*\*\*

**Президент Украины В. Янукович поручил Генеральной прокуратуре проверить законность расходования правительством Ю. Тимошенко привлеченных внешних займов и бюджетных средств.** На межведомственном совещании с участием Генерального прокурора А. Медведько Президент заявил, что его также интересует судьба средств резервного и стабилизационного фондов страны.

В Генпрокуратуре Украины разъяснили, что проверки исполнения бюджетного законодательства проводятся регулярно. Требование Президента руководитель пресс-службы Генпрокуратуры Ю. Бойченко не считает политически мотивированным, подобные проверки обычны при смене правительства (*Четверта влада (www.4vlada.net)*). – 2010. – 15.03).

\*\*\*

**Проект Государственного бюджета-2010 будет готов к первой декаде апреля, сообщил во время брифинга министр финансов Украины Ф. Ярошенко.**

Пресс-секретарь премьер-министра Н. Азарова В. Лукьяненко отметил, что глава правительства поручил всем министерствам и ведомствам принять участие в подготовке Государственного бюджета, учитывая то, чтобы добиться максимальной экономии, увеличения доходной части.

«Главная идеология проекта бюджета – выполнить требования установки Президента по повышению социальных стандартов, то есть, защитить бедных и неспособных, а большее бремя возложить на богатых и на государственные монополии, однако речь не идет о повышении налоговой нагрузки, есть другие способы», – отметил В. Лукьяненко.

Он также сообщил, что «за позорное состояние дел в сфере финансов» освобожден от должности глава Пенсионного фонда и руководитель Государственного казначейства. Также, по его словам, будут рассматриваться решения относительно представления в правоохранительные органы на предмет наличия в их действиях состава преступления (*PRESIDENT.org.ua (president.org.ua)*). – 2010. – 15.03).

\*\*\*

**Правительство сможет найти 24–28 млрд грн на повышение соцстандартов. Об этом заявил вице-премьер С. Тигипко в эфире телеканала ICTV.**

Он также заявил, что правительство не будет снижать ни зарплаты, ни пенсии. «Мы будем своевременно все выплачивать. Но такой рост, который

предполагался, мы не сможем обеспечить», – отметил чиновник.

Кроме того, по словам вице-премьера, налоговые каникулы на пять лет для малого бизнеса могут быть введены уже через месяц. «Мы сейчас отработываем налоговые каникулы для малого бизнеса. Пока для среднего бизнеса не отработывали. Что касается малого бизнеса, мне кажется, что нам удастся сделать такие налоговые каникулы на пять лет», – сказал С. Тигипко.

Вице-премьер также заявил, что за полгода правительство подготовит налоговую реформу. «Может, примем налоговый кодекс, который будет действовать с 2011 г.», – подчеркнул он.

«Сейчас идут дискуссии относительно НДС, налога на продажу. Если это будет НДС, то это будет НДС, который будет практически полностью возвращаться. Мы найдем механизмы, чтобы оно полностью возвращалось экспортерам», – сказал вице-премьер.

«Если это будет коррумпированный налог, то я буду настаивать, чтобы его отменяли», – подчеркнул С. Тигипко.

Кроме того, по его словам, «примерно через неделю» будет готова краткосрочная программа действий правительства. Вице-премьер отметил, что эта программа будет действовать примерно 100 дней (*Главком (glavcom.ua)*). – 2010. – 16.03).

\*\*\*

***Новой власти стоит сменить руководство Национального банка Украины.*** Уверенность в этом высказал вице-премьер-министр С. Тигипко.

«Нужно менять руководство НБУ. Оно крайне слабо проявило себя в кризис, особенно в начале. Рефинансирование банков было непрозрачным, отсутствовала система обследования финучреждений, к проблемам банковского сектора подошли без должной жесткости и прагматизма», – сказал он (*УРА-Информ (ura-inform.com)*). -- 2010. – 15.03).

\*\*\*

***Вице-прем'єр С. Тігіпко вважає Прем'єра М. Азарова «хорошим адміністратором», але не реформатором.***

«Якщо до влади прийде Прем'єр вчорашнього дня і з ним такі ж міністри, то які закони не були б написані, ці люди знайдуть шпаринки, які дозволять їм працювати по-старому. Тому перш за все необхідна зміна еліт, а це в свою чергу буде залежати від настрою новообраного Президента», – додав він.

С. Тігіпко вважає, що новій владі слід провести адміністративну реформу, «яка буде передбачати скорочення чисельності держапарату і підвищення зарплат чиновникам, що залишилися».

На питання, чи реально здійснити ці плани без підтримки парламенту, С. Тігіпко відповів: «Ситуація в парламенті – це найбільш серйозна перешкода. Начебто нинішні спроби реформувати більшість увінчалися успіхом, однак

коли справа дійде до реформ, серед яких багато непопулярних, робота ВР погіршиться. Тому єдиний вихід – позачергові парламентські вибори».

«Але боюся, що зараз парламентарі будуть чіплятися за свої посади, і ми знову опинимося з парламентом, який де-юре буде існувати, а де-факто працювати не зможе», – додав він (*Українська правда (www.pravda.com.ua)*. – 2010. – 15.03).

\*\*\*

***Вице-прем'єр С. Тігіпко вважає передчасним питання входження України до митного союзу з Росією.***

«Зараз говорити про це передчасно», – сказав С. Тігіпко.

«По-перше, сама структура митного союзу сира. По-друге, Україна – член Світової організації торгівлі, і між цими структурами є суперечності. А виходити зі складу СОТ, щоб вступити у митний союз, нерозумно – ми довго і важко вступали в цю організацію, заплативши надто високу ціну за своє членство», – додав він.

Крім того, зазначив С. Тігіпко, стратегічна мета України – асоційоване членство в ЄС та створення зони вільної торгівлі з Європою (*Економічна правда (www.epravda.com.ua)*. – 2010. – 15.03).

\*\*\*

***Оптимальним джерелом фінансування дефіциту державного бюджету в 2010 р., який становитиме не менше 35 млрд грн, є кредити Міжнародного валютного фонду.*** Таку думку висловив віце-прем'єр С. Тігіпко.

«Дефіцит бюджету – мінімум 35 млрд грн. І для покриття цього дефіциту нам потрібні зовнішні позики. Реальні запозичення за адекватною процентною ставкою може надати тільки МВФ», – сказав С. Тігіпко.

«Якщо ми продовжимо співпрацю з фондом, то повинні відразу домовитися, що кредит у розмірі 6 млрд дол. буде направлений на покриття дефіциту бюджету», – додав він.

Після цього, за словами віце-прем'єра, доцільно швидко реформувати податкове законодавство, щоб ввести жорстке адміністрування збору податків та упередити ухилення від оподаткування (*Економічна правда (www.epravda.com.ua)*. – 2010. – 15.03).

\*\*\*

***Кабинет Министров Украины сделает все возможное, чтобы не повышать пенсионный возраст, в частности, для женщин.*** Об этом заявил вице-премьер-министр С. Тигипко.

В частности, он отметил: «Мы все сделаем, чтоб не поднимать пока что возраст (пенсионный. – Ред.). И я могу сказать почему: потому что средний возраст мужчин – 61 год. Сейчас повышать пенсионный возраст женщинам – это последнее, что нужно делать. И мы пока этого не планируем».

В то же время вице-премьер подчеркнул, что в рамках реформирования пенсионной системы необходимо ограничить максимальный уровень пенсий десятью или двенадцатью минимальными зарплатами. Кроме того, необходимо обратить внимание на льготный выход на пенсию. «У нас есть люди, которые в 40 лет, в 38 лет выходят на пенсию. Не рановато ли?», – подытожил С. Тигипко (*Главком (glavcom.ua)*). – 2010. – 16.03).

\*\*\*

**Кабинет Министров отменил разрешения на привлечение внешних займов под госгарантии на сумму более 1,5 млрд евро.** Об этом говорится в ряде распоряжений правительства.

В частности, Кабмин отменил разрешение ГП «Укрвакцина» от 10 марта привлечь у британской компании Medic trust кредит на 800 млн евро для проектирования и строительства лечебно-профилактических учреждений, сельских амбулаторий и оснащения их оборудованием, транспортными и лекарственными средствами.

Также отменено разрешение ГП «Укрмедснаб» привлечь с той же целью 400 млн долл. у канадского экспортного агентства EDC. Отдельно отменено разрешение «Укрмедснабу» привлечь 100 млн евро у банка UniCredit Bank Austria AG и 500 млн долл. – у американской корпорации Private Export Funding Corp.

Кроме того, Кабмин отменил разрешение ГП «Политехмед» привлечь 250 млн долл. у Экспортно-импортного банка Китая и Банка развития Китая для закупки автомобилей скорой помощи у китайской компании JAC. Также отменено разрешение промышленному объединению «Укрпротез» привлечь у этих банков 400 млн долл. для закупки автомобилей китайской компании «Chery Automobile Co.» (*МинПром – информация бизнес-класса (minprom.com.ua)*). – 2010. – 15.03).

\*\*\*

**Кабінет Міністрів скасував свою постанову про надання державних гарантій Державній інноваційній фінансово-кредитній установі (ДІФКУ) під залучення кредитів для інвестиційних проектів.**

Про це поінформувала урядова прес-служба.

Рішення про скасування постанови від 17 червня 2009 р. закріплене постановою Кабміну від 10 березня 2010 р. (*Економічна правда (www.epravda.com.ua)*). – 2010. – 15.03).

\*\*\*

**Министр иностранных дел Украины К. Грищенко 16–17 марта посетит с рабочим визитом Москву.**

Об этом сообщили в российских дипломатических кругах.

В ходе визита предусмотрена встреча К. Грищенко с министром иностранных дел России С. Лавровым.

«По итогам переговоров министры подпишут план взаимодействия между МИД двух стран», – сказал источник. Также запланирована совместная пресс-конференция К. Грищенко и С. Лаврова.

В свою очередь пресс-секретарь Посольства Украины в РФ О. Волошин подчеркнул, что визит К. Грищенко связан также с мероприятиями, посвященными завершению его дипломатической миссии в качестве посла Украины в РФ (*PRESIDENT.org.ua (president.org.ua)*). – 2010. – 14.03).

\*\*\*

**Министр иностранных дел Украины К. Грищенко принял послов Федеративной Республики Германии Ганс-Юргена Гаймзета, Республики Франции Жака Фора и Азербайджана Талаята Алиева.** Об этом сообщает пресс-служба ведомства на официальном сайте МИД.

В ходе встреч, как сообщает пресс-служба, послы поздравили К. Грищенко с назначением на должность, а также выразили уверенность в укреплении двусторонних отношений и сотрудничества.

В частности, во время встречи с послом Германии особое внимание было посвящено двустороннему сотрудничеству в контексте европейской интеграции Украины.

Посол Франции также заверил К. Грищенко в дальнейшей поддержке Францией европейских стремлений Украины.

Отдельное внимание во время встреч было уделено обмену мнениями по подготовке нашим государством Дорожной карты безвизового режима с ЕС, а также вопросам возобновления сотрудничества Украины с Международным валютным фондом.

Во время разговора с руководителем азербайджанского дипломатического учреждения сторонами была дана высокая оценка современной динамики украинско-азербайджанских отношений как на двустороннем уровне, так и в рамках международных организаций, а также намечены первоочередные задачи в контексте подготовки официального визита главы азербайджанского государства в Украину и проведение в его рамках Второго заседания Совета Президентов Украины и Азербайджана (*Главком (glavcom.ua)*). – 2010. – 15.03).

\*\*\*

**Заместитель главы Администрации Президента А. Герман осудила сожжение учебников по новейшей истории Украины в Симферополе.**

«Борьба с книгами, какими бы эти книги не были, во все времена считалась варварством», – заявила она.

По ее словам, несмотря на то, что «оранжевая власть делала большие перекосы в гуманитарной политике», она против того, чтобы бороться с ними их методами.

«Давайте дискутировать, вместе выработать концепцию гуманитарной

политики. Вместе писать нашу историю, но в ней не должно быть фактов о сожжении библиотек», – добавила А. Герман.

«Жечь книжки – это последнее дело, которое можно допустить в цивилизованном государстве», – подчеркнула замглавы АП (*Корреспондент.net* (*korrespondent.net*)). – 2010. – 15.03).

\*\*\*

***В Администрации Президента Украины определились с кандидатурами для назначения на должности руководителей Национальной телекомпании Украины и Государственного комитета по телевидению и радиовещанию.*** Об этом сообщила заместитель главы Администрации Президента А. Герман.

По ее словам, наиболее вероятным претендентом на должность президента Национальной телекомпании Украины является Е. Бенкендорф, а на должность председателя Государственного комитета по телевидению и радиовещанию – А. Курдинович.

«Мы склонны считать, что это наиболее приемлемые кандидатуры, которые имеют наибольшие шансы быть назначенными на эти должности», – отметила А. Герман (*Версии.com* (*www.versii.com*)). – 2010. – 15.03).

\*\*\*

***Украина и НАТО обсудили вопросы двустороннего диалога, подчеркнув важность выполнения Годовой национальной программы.***

Как сообщили в Миссии Украины при НАТО, об этом речь шла в ходе встречи заместителя министра иностранных дел Украины К. Елисеева с заместителем Генерального секретаря НАТО К. Бизоньеро.

Представитель Альянса дал высокую оценку вкладу Украины в обеспечение стабильности и безопасности. Кроме того, он приветствовал формирование нового правительства и заверил, что НАТО остается преданным обязательствам всесторонне содействовать Киеву в проведении реформ.

В свою очередь К. Елисеев высказал слова благодарности за решение Альянса оказать Украине практическую помощь в связи со сложной экологической ситуацией, сложившейся в Калуше Ивано-Франковской области.

Замминистра проинформировал об основных внутривнутриполитических событиях, имевших место в Украине после выборов Президента, также остановившись на приоритетах нового руководства в плане развития страны и реализации ее внешней политики (*Версии.com* (*www.versii.com*)). – 2010. – 15.03).

\*\*\*

***Министерство охраны окружающей природной среды Украины отменило проведение аукционов по продаже специальных разрешений (лицензий) на пользование недрами.*** Об этом сообщила пресс-служба министерства.

В связи с этим компаниям, подавшим заявки на участие в аукционах, для

возврата оплаченной стоимости пакетной документации и задатка предлагается письменно обращаться в Государственную геологическую службу (*МинПром – информация бизнес-класса (minprom.com.ua)*). – 2010. – 15.03).

## ПОЛІТИКА

### *Лидер БЮТ Ю. Тимошенко призвала оппозиционные силы к объединению.*

В своем заявлении лидер Блока Ю. Тимошенко отметила, что уже первые дни правления новой политической команды во главе с В. Януковичем, первые их действия, шаги и намерения показали, что Украину, национальные интересы и демократические ценности от этой команды нужно будет защищать.

По словам Ю. Тимошенко, выполнить эту задачу может и должна только демократическая оппозиция. Оппозиция без внутреннего взаимодействия.

При этом она признала, что «у нас был отрицательный опыт раздора во власти в одной демократической команде, когда люди, которые по определению имеют одно мировоззрение, одни и те же идеологические принципы и видение развития Украинского государства, начали борьбу между собой. Это, в конце концов, и привело к тому, что сегодня в стране происходит полномасштабный реванш олигархии».

Как говорится в заявлении Ю. Тимошенко, нужно иметь мужество, чтобы признать ошибки противоборства между демократическими силами, но признать для того, чтобы больше никогда не допускать их. Лидер БЮТ заверила, что она лично, а также ее команда готовы к новому партнерскому сотрудничеству в демократической оппозиции.

Она обратилась ко всем политикам, к лидерам оппозиционных сил с просьбой воздержаться от взаимных оскорблений и споров. «У нас с вами одно дело и одна стратегическая задача – защита Украины», – сказала Ю. Тимошенко (*Корреспондент.net (korrespondent.net)*). – 2010. – 15.03).

\*\*\*

*Народного депутата от фракции Блока Юлии Тимошенко О. Черпицкого исключили из партии «Батьківщина».* Такое решение было принято на заседании Житомирской областной организации политической партии 12 марта.

Причиной исключения О. Черпицкого стало его вхождение в коалицию с Партией регионов и голосование за Премьер-министра Н. Азарова (*Главком (glavcom.ua)*). – 2010. – 15.03).

\*\*\*

*В ближайшее время от Кабинета Министров Н. Азарова не стоит ожидать реализации антикризисной программы и реформирования экономики*

**Украины.** Об этом заявил на пресс-конференции директор Агентства моделирования ситуаций В. Бала.

«Весьма странным показалось мне то, что Премьер-министр Н. Азаров, когда за него проголосовали, не выступил и не презентовал ту антикризисную программу, о которой говорило “теневое” правительство еще во времена критики правительства Ю. Тимошенко», – отметил В. Бала.

По словам эксперта, Н. Азарову нужно было выйти и рассказать о первых решениях и шагах, которые Кабмин под его руководством будет предпринимать в рамках этой антикризисной программы. «То есть, мы стали свидетелями того, что на самом деле плана действий нет. Мне кажется, что решения, которые будет принимать правительство, будут далеки от решений, направленных на решение проблем в экономике. Скорее всего, это будут виртуальные решения, чтобы показать, что они пытаются выполнять свои предвыборные обещания», – подчеркнул он.

Также, по словам В. Балы, от правительства не стоит ожидать серьезных экономических реформ. «Мне сложно представить, как реформатор С. Тигипко будет реформировать экономику с большим экономистом В. Цушко... Возможно, главные надежды возлагаются на Банковую, где И. Акимова будет пытаться что-то сделать», – отметил он (*Четверта Влада (www.4vlada.net).* – 2010. – 15.03).

\*\*\*

**Лідер партії «За Україну!» В. Кириленко закликає облради звернутися до керівництва держави з вимогою звільнення міністра освіти Д. Табачника.**

Відповідне звернення він спрямував депутатам обласних рад.

В. Кириленко нагадав, що зареєстрував у Верховній Раді проект постанови про звільнення Д. Табачника, але висловив переконання, що для реалізації цього наміру потрібні «рішучі й скоординовані дії всіх небайдужих людей».

Водночас у понеділок, 15 березня, Івано-Франківська облрада ухвалила звернення до Президента В. Януковича, спікера В. Литвина і Прем'єра М. Азарова з вимогою звільнити Д. Табачника.

Протест депутатів викликали заяви Д. Табачника «про черговий перегляд історії України, про зміну мовної концепції в освіті і, нарешті, спробу ліквідувати зовнішнє незалежне оцінювання знань учнів» (*Українська правда (www.pravda.com.ua).* – 2010. – 15.03).

\*\*\*

**Государство должно сосредоточиться на преодолении безработицы.** Об этом говорится в заявлении политисполкома Народной партии, входящей в Блок В. Литвина.

«Ситуация с ростом безработицы в Украине является критической. К сожалению, должны констатировать, что обещания относительно создания пяти миллионов рабочих мест так и остались пустыми лозунгами и декларациями.

Наоборот, в трудное для страны кризисное время люди массово теряют работу. По данным Международной организации труда, реальная безработица в Украине увеличилась до 9,5 %: за прошлый год работы лишились свыше полмиллиона человек», – цитирует заявление пресс-служба политсилы.

Вместе с тем, как отметили в политисполкоме, Госкомстат отмечает, что на учете службы занятости сегодня находятся 526,7 тыс. украинцев. Однако этим официальным данным доверять нельзя. «На самом деле далеко не каждый безработный обращается за помощью в службу занятости», – подчеркнули партийцы.

«Международная организация труда по собственной методологии сосчитала, что настоящее количество безработных в Украине составляет 2,097 млн человек и на протяжении года возросло на 518,7 тыс. Кстати, интересно, что цифры роста безработицы, которые приводит Международная организация труда, почти равны количеству формально зарегистрированных в службе занятости безработных», – отметили в Народной партии.

Представители политсилы убеждены, что для преодоления безработицы необходимо активизировать работу службы занятости и исполнительной власти в этом направлении. Нужно немедленно разработать целевую государственную программу по трудоустройству незанятого населения и предусмотреть для ее реализации соответствующее бюджетное финансирование (*Главком (glavcom.ua)*. – 2010. – 15.03).

\*\*\*

**Лидер БЮТ Ю. Тимошенко не будет премьер-министром в «теневом правительстве».** Об этом заявил лидер «Народной самообороны» Ю. Луценко.

Лидер «Самообороны» также считает, что «оппозиция должна быть объединенной».

«Я уверен, что мы найдем общий язык и с Д. Жванией, и с А. Яценюком, и с В. Кириленко. Со всеми теми, кто не воспринимает курс Партии регионов», – подчеркнул он (*PRESIDENT.org.ua (president.org.ua)*. – 2010. – 15.03).

\*\*\*

**Всемирный конгресс украинцев призывает Президента Украины В. Януковича вернуть на сайт главы государства раздел о Голодоморе.** Об этом говорится в официальном обращении ВКУ.

Как подчеркивают авторы обращения, тема Голодомора, который по своей сути был тщательным образом спланированным геноцидом украинского народа, является «чрезвычайно болезненной для всех украинцев». Авторы напоминают, что в законе о Голодоморе, в частности, предусматривается, что «органы государственной власти ... обязаны: способствовать... распространению информации о Голодоморе 1932–1933 гг. в Украине среди граждан Украины и мировой общественности».

Именно поэтому, подчеркнули в ВКУ, тематический раздел о Голодоморе, который был создан на сайте Президента Украины после принятия Закона «О Голодоморе 1932–1933 гг. в Украине», засвидетельствовал значение этой темы для Украинского государства и стал источником официальной информации о геноциде украинского народа.

ВКУ призывает Президента Украины своим распоряжением как можно скорее вернуть раздел о Голодоморе на свой официальный сайт и тем самым способствовать распространению информации о Голодоморе среди граждан Украины и мировой общественности (*Версиu.com (www.versii.com)*). – 2010. – 16.03).

## **ЕКОНОМІКА**

***Всемирный банк и Еврокомиссия рекомендовали Президенту В. Януковичу ветировать закон о госзакупках.***

Международные эксперты не одобряют решение Верховной Рады создать орган обжалования тендерных нарушений, который будет наделен полномочиями влиять на весь процесс проведения закупок на государственные средства. По мнению специалистов, это может позволить создать коррупционные схемы в сфере госзакупок.

Как полагают в ЕК и ВБ, он наделен слишком большими полномочиями, что позволит влиять на весь процесс закупок. Прежде всего орган оспаривания должен стать независимым от властных структур: кандидаты на членство должны быть юристами, их назначение не должно одобряться комитетами Рады по вопросам экономической политики и финансовой и банковской деятельности, а срок полномочий не должен превышать два года (в законе – три). Орган должен лишь рекомендовать приостановку процедуры, а останавливать торги сможет только заказчик (*Корреспондент.net (korrespondent.net)*). – 2010. – 16.03).

\*\*\*

***Национальную акционерную компанию «Нефтегаз Украины» возглавил Е. Бакулин.***

Нового руководителя предприятия представил министр топлива и энергетики Ю. Бойко.

Вместе с тем глава Минтопэнерго Украины поставил задачу добиться финансового оздоровления компании, проведения экономически обоснованной тарифной политики.

Также Ю. Бойко считает необходимым сохранить объемы транзита нефти и газа через украинскую территорию (*Корреспондент.net (korrespondent.net)*). – 2010. – 15.03).

\*\*\*

**Вице-премьер-министр С. Тигипко будет курировать работу пяти банков, подконтрольных государству.** На эти финучреждения приходится 17 % активов украинской банковской системы.

Новым председателем Экспертно-аналитического совета (ЭАС) по вопросам участия государства в капитализации банков при Кабмине станет вице-премьер С. Тигипко. Такого кадрового назначения не исключают и в Партии регионов. «Этот совет в связи с убытием главы (ранее его возглавляла Ю. Тимошенко. – Ред.) будет изменен. Вполне возможно, что его возглавит С. Тигипко, но соответствующего решения Кабмина пока нет», – отметил член совета НБУ В. Горбаль (*ProUA (www.proua.com)*). – 2010. – 16.03).

\*\*\*

**Нацбанк не має наміру вилучати монети номіналом 1,2 коп.** Про це повідомляє сайт Нацбанку.

«У зв'язку з тим, що в засобах масової інформації з'явилися публікації щодо нібито вилучення Національним банком України з готівкового обігу монет номіналами 1 і 2 коп. повідомляємо, що вилучення монет номіналами 1 і 2 коп. не передбачалося і не оголошувалося», – ідеться в повідомленні (*Українська правда (www.pravda.com.ua)*). – 2010. – 15.03).

\*\*\*

**Количество зарегистрированных безработных в Украине в феврале 2010 г. по сравнению с предыдущим месяцем увеличилось на 3,6 тыс. – до 530,3 тыс. человек, или 1,9 % от работоспособного населения.** Об этом говорится в сообщении Государственного комитета статистики Украины.

Помощь по безработице получают 411,1 тыс. человек (*PRESIDENT.org.ua (president.org.ua)*). – 2010. – 16.03).

\*\*\*

**Правительству придется повысить тарифы на газ и некоторые коммунальные услуги.** Об этом заявил вице-премьер С. Тигипко в эфире телеканала ICTV.

«Нам придется поднимать тарифы на газ и на некоторые коммунальные услуги», – отметил он.

«Но это мы будем делать преимущественно для богатых, для тех, кто может за это платить. Мы все сделаем, чтобы бедные не пострадали», – заявил С. Тигипко.

«Тарифы нужно поднять, за них должны платить богатые, и платить цену реальную, а может и большую. А эти деньги, которые мы выделим из бюджета, надо давать бедным. Персонально», – добавил вице-премьер (*Главком (glavcom.ua)*). – 2010. – 16.03).

\*\*\*

**Экономика Украины подает первые сигналы восстановления, а это, в свою очередь, отображается и на поведении участников валютного рынка страны.** В связи с этим иностранные инвесторы вновь начинают смотреть на Украину как на интересное «поле для инвестиций». Такое мнение высказал руководитель группы советников главы НБУ В. Литвицкий.

Однако, по словам главы группы советников, расслабляться на этот счет не стоит, а необходимо закрепить эти позитивные поползновения.

«Можно с уверенностью сказать, что идет ренессанс (то есть возрождение) доверия, хотя и пока что только на начальной стадии. Так, на межбанке экспортеры активнее продают валюту, поскольку они уже видят, что произошло после выборов, что рынок хорошо воспринял заявление Президента по главе НБУ... Кроме того, население – часть которого скупило доллары в месяцы нестабильности, – начинает возвращать банкам валюту. Я думаю, что и нерезиденты также считают, что в стране идет постепенное возрождение экономики – они потихоньку, несмело, но выходят из «зала ожиданий», – говорит В. Литвицкий.

Вместе с тем советник главы НБУ подчеркивает, что такие позитивные начинания – это хорошо, но их нужно закреплять, для чего необходимо принять бюджет, минимизировать его дефицит и диверсифицировать источники его финансирования.

Сейчас, по его мнению, очень важно дать ответ на вопрос: бюджет – каким он будет? Нужно сделать все, чтобы минимизировать его дефицит. Я думаю, что хорошим шагом было бы сократить дефицит в три раза по процентному отношению к ВВП. Чтобы это было не 10 %, не 11 %, а 3–3,5 %. Такой шаг был бы шагом вперед, поскольку полностью, за один приход «слезть» с 10-процентного дефицита бюджета – это невозможно, к сожалению.

Второе – нужно диверсифицировать источники покрытия того дефицита, который останется. Если это будет 30–40 млрд грн – это будет успех. Но, чтобы покрыть такой дефицит бюджета, необходимо серьезно подойти к источникам его финансирования.

При этом эксперт не исключает и вариант заимствований, как международных, так и внутренних: «Конечно, необходимо занимать, и не только у МВФ. Я бы не исключал двусторонних финансовых отношений с отдельными странами. Но нужно понимать, что рассчитывать на мобилизацию источников финансирования, особенно международных, можно только в том случае, когда будут реформы», – отметил В. Литвицкий (*Главком (glavcom.ua)*. – 2010. – 15.03).

\*\*\*

**Объем розничного товарооборота предприятий Украины в январе – феврале 2010 г. уменьшился на 5,4 % по сравнению с январем – февралем 2009 г.**

**и составил 35 млрд 075,5 млн грн.** Об этом заявили в Государственном комитете статистики Украины.

По данным Госкомстата, падение объемов розничного товарооборота по итогам января – февраля зафиксировано во всех областях Украины. При этом наибольшее снижение отмечено в Киевской области – на 10,6 %, до 1 млрд 309,4 млн грн, Ровенской – на 9,3 %, до 569,9 млн грн, Одесской – на 9,2 %, до 2 млрд 122,5 млн грн, а также в Хмельницкой и Черкасской областях – на 8,9 %, до 627,7 млн грн и 590,7 млн грн соответственно, и в Черниговской области – на 8,8 %, до 565,6 млн грн (**ОЛИГАРХ.Net (oligarh.net).** – 2010. – 15.03).

\*\*\*

**Проминвестбанк направит не менее 600 млн долл. на кредитование промпредприятий в 2010 г.** Об этом сообщил председатель правления ПИБа В. Башкиров.

По его словам, эта сумма не учитывает средств, поступающих от погашения ранее взятых кредитов, которые также будут направляться для кредитования реального сектора экономики.

«При этом мы хотим начать интенсивно развиваться в сегменте растущих национальных компаний с годовым оборотом от 3 млн долл. до 40 млн долл., продолжая кредитовать и крупные компании с оборотом более 40–50 млн долл. в год», – сказал В. Башкиров (**МинПром – информация бизнес-класса (minprom.com.ua).** – 2010. – 15.03).

\*\*\*

**Отрицательное сальдо внешней торговли Украины товарами за январь 2010 г. составило 314,2 млн долл. против позитивного в 396,2 млн долл. за январь 2009 г.** Об этом говорится в сообщении Государственного комитета статистики Украины.

В январе 2010 г. экспорт товаров составил 3,118 млрд долл., импорт – 3,326 млрд долл. По сравнению с январем 2009 г. экспорт увеличился на 23,6 %, импорт – на 63 %. Коэффициент покрытия экспортом импорта составил 0,91 (за январь 2009 г. – 1,19). Внешнеторговые операции проводились с партнерами из 169 стран мира (**Перший Діловий канал (/www.fbc.net.ua).** – 2010. – 15.03).

\*\*\*

**В феврале 2010 г. добыча газа сократилась на 9,1 % по сравнению с февралем 2009 г. – до 1 млрд 581,8 млн куб. м.** Об этом сообщил источник в Министерстве топлива и энергетики.

В частности, основная газодобывающая компания «Укргаздобыча» сократила добычу газа в феврале 2010 г. на 6,6 % по сравнению с аналогичным периодом прошлого года – до 1 млрд 174,3 млн куб. м.

Второй по величине добытчик газа – компания «Укрнефть» – сократила добычу газа в феврале на 17,2 % – до 198,4 млн куб. м по сравнению с февралем

2009 г.

Черноморнефтегаз сократил добычу газа в феврале на 8,4 % по сравнению с февралем 2009 г., до 83,1 млн куб. м.

Государственная компания «Надра Украины» сократила добычу газа на 82,8 % – до 4,5 млн куб. м.

В январе – феврале текущего года добыча газа сократилась на 9,1 % по сравнению с январем – февралем 2009 г. – до 3 млрд 337,8 млн куб. м (*Перший Діловий канал (www.fbc.net.ua). – 2010. – 15.03).*

\*\*\*

***Світовий банк рекомендує Україні знижувати податок на прибуток не раніше 2011 р.***

Про це сказав голова представництва Світового банку в Україні, Білорусі та Молдові М. Райзер.

«Ми не рекомендуємо знижувати податок на прибуток тут і зараз. Це необхідно робити поступово, у той момент, коли це стане розумно і виправдано з точки зору фіскальної політики. Я думаю, що подібні зміни слід проводити не раніше 2011 р.», – зазначив він. За словами М. Райзера, гарним принципом податкової політики є підхід, коли на високому рівні тримається не податок на прибуток, а інші збори, наприклад прибутковий.

«Низький рівень податку на прибуток дозволить утримати високий конкурентний рівень українських підприємств, і це може з часом знизити тінізацію економіки», – вважає представник Світового банку.

Щодо ситуації з неповерненням ПДВ, М. Райзер відзначив, що спочатку необхідно припинити акумулювання заборгованості з ПДВ.

Після цього слід почати повернення, але дуже прозорим способом, щоб повернути довіру бізнесу (*Економічна правда (www.epravda.com.ua). – 2010. – 15.03).*

\*\*\*

***Повышение индекса продовольственных цен на 6,8 % в январе – феврале текущего года вдвое превысило средние темпы потребительской инфляции в Украине.***

Издание напоминает, что потребительская инфляция в январе составила 1,8 %, а в феврале –1,9 %. При этом лидерами роста стали продукты питания, подорожавшие на 3,2 % и 3,5 % соответственно.

«Показатель февраля оказался вдвое больше наших ожиданий. Если высокая инфляция сохранится и по итогам марта, то мы будем вынуждены пересматривать годовые прогнозы», – цитирует газета мнение экспертов.

Ускорение темпов роста цен в последние месяцы было шоковой реакцией на подорожание сахара и молочных товаров. Это вызвало такую же ценовую динамику в других товарных группах. Так, сахар подорожал за два месяца на

35,1 %, молоко – на 13,3 %. В начале прошлого года цены на указанные продукты росли медленнее – на 6,6 % и 2,6 % соответственно.

Следует отметить, что в настоящее время на 2010 г. Всемирный банк и Международный валютный фонд прогнозируют в Украине инфляцию потребительских цен в размере 10,6 %. Напомним, что по итогам 2009 г. потребительская инфляция в Украине снизилась до 12,3 % по сравнению с 22,3 % в 2008 г. Это было вызвано уменьшением покупательной способности населения в связи с падением уровня его доходов на 11,6 % (*Socinform.net (socinform.net). – 2010. – 16.03*).